

PLANINSKI VESTNIK

GLASILO SLOVENSKEGA PLANINSKEGA DRUŠTVA.

XIV. letnik.

April.

4. št. 1908.

SKOZI ENGADIN. (Dalje.)

JANKO MLAKAR.

4. Piz Languard.

S amaden (1728 m) je glavni kraj Gornjega Engadina. Lego ima jako krasno. Dolina je povsod drugod največ po pol ure široka, tu pa skoraj celo uro. Vidi se tudi zato prostorna, ker se cepi v dva dela. Ako greš kar naravnost, prideš mimo krasnih jezer na prelaz Maloja in odtod do Comskega jezera. Jaz sem krenil raje na levo proti Pontresini, kamor sem dospel malo čez poldne.

Seveda sem moral najprej poiskati hotel, kamor bi lahko spravil svoje kosti. To iskanje je bilo pa kaj težko, zakaj hotelov je tam toliko, da se človeku zdi, kakor da bi vsa Pontresina obstajala samo iz teh žepu tako nevarnih stavb. Ker sem bil šele v začetku potovanja, sem bil zelo podjeten. Mahnil sem kar v Palacehotel. Prišel pa nisem dalje kakor do vratarjeve lože, in sicer samo zato, ker sem bil tako pozabljiv, da sem pustil frak doma. Ko sem namreč z zlatimi trakovi obšitemu možu razodel svojo željo, da bi dobil na razpolago eno sobo, me je vprašal nekako pokroviteljsko: »Imate li frak?« — »Ne« mu odgovorim. »Saj ga še doma nimam, pa bi ga po svetu vlačil!« — »Obžalujem,« mi odvrne zlati mož, »potem vas ne moremo sprejeti, ker pri nas prihajajo vsi gostje v frakih k obedu. Ako bi morda hoteli obedovati v restavraciji, no potem...«

»Cin, cin, cin,« zazvoni električni zvonec in vratar se kar zasučje, kakor bi ga bil obrnil električni tok.

»Malo potrpite! Nekdo me kliče. Pridem takoj nazaj!« Tako je vpil mož in tekel po stopnicah, kar so ga noge nesle.

Jaz sem jo pa raje pobral v Müllerjev hotel, kjer me ni nihče poprašal za frak. Mudil se pa nisem dolgo v njem, kajti vlekli so me ven ledniki, ki ti takorekoč kar skozi okno migajo, da bi jih prišel občudovat.

Pontresina se lahko imenuje v isti vrsti s Chamounisejem in Zermattom. Glede naravne lepote pač ne zaostaja prav nič za njima, v nekih ozirih ju pa celo prekaša. Pontresina je namreč važna kot izhodišče raznih težjih in lažjih tur, zdravilišče in letovišče. Za hribolazca ima jako ugodno lego. Ker leži 1828 metrov visoko, ni posebno daleč niti do najvišjih vrhov. Kdor nima drugih želj, kakor priti nekaj čez 3000 *m* visoko in uživati lep razgled, naj le pride sem. Takih tur lahko napravi brez števila tudi brez vodnika. Vrhutega bo tudi lahko vsak večer prenočeval v Pontresini in se mu ne bo treba potikati po slabih gorskih kočah. Za etoviščnike pa, ki hočejo uživati naravne krasote in pri tem takisto udobno živeti kakor doma, je v Pontresini kakor nalašč. Krasna dolina, senčnati gozdovi takoj za vasjo, prostrani parki, divje soteske, velikanski vodopadi, ledniki i. dr., vse to se jim ponuja v največji bližini. Kamorkoli hočeš, se lahko pripelješ ali prijezdiš in na vseh imenitnih točkah te čaka v hotelih najboljša postrežba. Da vedo ljudje to dobro ceniti, nam ne kažejo le velikanski neštevilni hoteli, marveč tudi zasebne vile, ki rastejo kakor gobe iz tal.

Ni torej ču dno, da ta planinski raj ne šteje obiskovalcev več po tisočih, marveč po desetisočih. Njih število pa še gotovo poskoči, ko postane Pontresina postaja ob električni železnici, ki bo vezala Samaden s Tiranom v Ventlinu na Laškem. Železnična zveza bo potem tako ugodna, da boš lahko v enem dnevu obiskal kar štiri države. Zjutraj se posloviš v Feldkirchnu od Avstrije, med vožnjo si ogledaš „velevlast“ Lichtenstein, opoldne se pohladiš na Berninskih lednikih in zvečer se že lahko ziblješ na valovih Comskega jezera. Nova električna železnica bo menda že otvorjena prihodnje leto. Šum in hrup pa v Pontresini gotovo ni manjši nego na dunajskem Ringu. Gledal sem torej, da sem se ga urno iznebil. Zunaj vasi sem se vprašal: Kam pa sedaj? Naj grem li na Schafberg (2733 *m*), na Muottas Murail, kamor bi se lahko pripeljal z električno, v Roseško dolino, ali k Morteraškemu ledniku, ali kam drugam?« Izbira je bila jako težka, kajti vleklo me je na vse strani. Naposled sem se odločil za Morteraški lednik.

V svojo veliko zadovoljnost opazim, da sem na cesti, ki se vije ne daleč od lednika na Berninski prelaz, Mahnem jo torej kar naravnost naprej po cesti. Naenkrat mi na uho udari velikansko bobnenje. Že sem mislil, da grmi nad menoj kak brzovlak ali avtomobil, toda bil je le velikanski vodopad Languardskega potoka, ki ravno nad cesto skače v silnem loku v dolino. Komaj je to bobnenje nekoliko potihnilo, me začne že glušiti drugo.

Bližal sem se namreč slapovom Berninskega potoka. Najlepši pogled nanje imaš s Chapütschelskega mostu. Iz velikanskega žrela Morteraškega lednika dero mlečnobeli valovi z veliko silo na dan, dreve v drznih skokih navzdol, divjajo skozi ozke tesni mimo Pontresine in izginejo blizu Samadena v Inni.

Mimo hotela Morteratsch pridem kmalu do lednika. Najprej si ogledam umetno narejeno ledeno votlino, potem pa grem na planino Chünetto, ki se dviguje nekoliko nad lednikom. Pogled na razpokano ledeno planjavo in na bleščeče vrhove, ki jo oklepajo, je vprav velikanski. Krasno se vidijo odtod široke razpoke na Piz Morteratschu, razorani Labyrinth in širna ledena polja Piz Polüja. Le Piz Bernina si je zakrival s tenko meglo svoje kraljevo obličje.

Nekaj časa sem bil na planini popolnoma sam. Toda kmalu začno lesti od lednika navzgor vsake vrste ljudi, veliko in malo, staro in mlado, ki so se dosedaj še krepčali za hudo pot v hotelu. Tudi lednik se je malo poživil, kajti na mnogih mestih so se pojavile na njem človeške postave, ki so se videle od daleč kakor ledniške bolhe.

Množica me je pregnala s prekrasnega razglednika in vrnil sem se v Pontresino po lepi senčnati poti ob levem bregu Berninskega potoka. Med potjo sem premišljeval, kam bi jo drugi dan udaril. Naposled sem sklenil se najprej prav pošteno naspati in potem obiskati še prekrasno Roseško dolino.

Za sladko spanje je najpotrebnejše dvoje: tisti, ki spi, in drugi, ki ga puste spat. Meni je manjkalo drugega dela. O polnoči so me že prvokrat zbudili, čeprav ni bilo sploh do enajstih po noči miru. Kaj je bilo, ne vem. Slišal sem le, da je več parov čevljev štorkljalo po hodnikih semtertja. Čez kake pol ure se mi je zopet posrečilo, da sem zaspal. Toda ne za dolgo, kajti ob dveh me je že vrgel iz postelje budilnik, ki je tako ropotal v sosednji sobi, kakor bi naznanjal sodnji dan. Poskušam iznova zaspati, toda ni šlo. Vstanem in stopim k oknu. Najkrasnejše vreme! Nebo se je kar iskrilo samih zvezd. Naenkrat mi šine v glavo misel: Kaj pa, ko bi stopil na Piz Languard?

Urno se oblečem, vzamem za vse slučaje svetilnico in jo odkurim iz hotela. Mislil sem, da bodem moral morda skozi okno ven, kar sem že večkrat storil, toda vratar me je poučil, da so vrata celo noč odprta. S seboj nisem vzel ne cepina, ne palice. Ako bi namreč s cepinom lazil po Languardu, bi se mi vsi smejali. Gora je namreč vkljub temu, da je 3266 m visoka, silno lahka. Palico bi bil pač rad vzel, ko bi jo bil imel. Opravil sem tudi

prav lahko brez nje. Poglavitno je bilo, da sem našel pravo pot iz vasi. Prejšnji dan sem opazil pri Steinbockovem hotelu pšico z napisom: »Piz Languard«. Poiskal sem torej najprej tisto pšico. Ravno sem vžigal svetilnico, da bi posvetil, če je prava, zakaj takih pšic je tam okrog precej, ko se mi približa neka človeška postava z neznansko naglico in zarohni nad menoj: »Kako si upate zapustiti hotel, ko še niste poravnali računa?« Jaz se pa jako začudim in radoveden, kdo si upa z menoj tako govoriti, posvetim sitnemu vpraševalcu pod nos. Bil je vratar iz hotela Müller.

»Kakšne bolečine imate?« ga vprašam hladno. »Hočete li z menoj na Piz Languard? Le pojdite, danes bodeva imela lep razgled.«

Sedaj sem pa dregnil v sršenovo gnezdo. Možiček je kar skakal od jeze. Dolžil me je v eni sapi, da hočem uiti, goljufati, in podtikal mi je še razne druge lepe namene. Naposled sem se pa tega naveličal.

»Umirite se,« mu pravim, »do zajtrka se že vrnem. Sicer sem pa pustil svojo prtljago v hotelu. Sam cepin je več vreden nego tista beračija, kar sem pri vas snedel in popil. Spal tako nisem skoraj nič.«

»Kaj, prtljago ste pustili v hotelu?« se začudi. »Preiskal sem vso sobo, pa nisem ničesar našel. Ravno zato sem pa pritekkel za vami.«

»Kajne, v omaro pa niste pogledali?« mu odvrnem. »Tam najdete vso prtljago. Vsaj ste me včeraj videli, da sem imel nahrbtnik in cepin. Obojega vendar nisem vtaknil v žep!«

»Ne, tja noter pa nisem pogledal,« prizna nato vratar. »Oprostite, da sem vas nadlegoval. Vidite, k nam prihajajo raznovrstni ljudje in zgodilo se je že, da je kak potepuh cel teden imenitno živel in odšel potem na Piz Languard, odkoder ga pa ni bilo več nazaj, čeprav se ni ponesrečil. Ako mi dovolite, pa grem do gozda z vami, ker tu lahko zaidete na kakšno pot, po kateri pridete nazaj v Pontresino.«

Videl sem, da hoče mož popraviti svojo nerodnost. Na robu gozda se je potem vrnil, jaz sem jo pa mahnil po stezi naprej in sem prišel kmalu na jahalno pot. Svetilnica mi je jako dobro služila, ker je bilo v gozdu jako temno. Pot je bila pa silno lepa. Bilo je hladno in mirno. Slišalo se je le šumenje Berninskega potoka in včasi je zafrfotala po gozdu kaka ponočna ptica. Tuintam so zableščale skozi gozd svetle obločnice iz vasi St. Moriza. V pičli uri sem prehodil gozd in prišel sem do lepe Languardske planine. Tu je bilo že tako svetlo, da nisem več rabil luči. Čim

više sem prišel, tem bolj so stopale gore iz jutranjega mraka. Že je začelo vzhajajoče solnce robiti ostre ledene robove; prvi njegov žarek je zadel ponosno glavo Bernine in naenkrat so zažareli vsi ledniki v jutranji zarji. Dospel sem na takozvano konjsko postajo, kjer se neha jahalna pot. Primerneje bi se morala imenovati pač oslovska postaja, ker prihaja gori več oslov nego konj. Od tod je še eno uro do vrha Languardske piramide, ki se precej strmo dviga z zelenega in sneženega znožja. Steza je jako dobro nadelana, toda vkljub temu ne sme biti tisti, ki hoče sam po njej, prav nič nadelan, sicer bi lahko strmoglavil po skalah. Sploh je pa vsa pot iz Pontresine do vrha jako dobro zaznamenovana z olupki in z ovitki raznih čokolad in sirov. V večjih presledkih pričajo o gorečem delovanju turistov prazne konzervne škatle in razbite steklenice.

Prišel sem na vrh nekoliko po peti uri. Obrnil sem se seveda najprej proti Bernini, ki je še vsa žarela kakor v silnem ognju. Samo z najvišjih vrhov je zarja že izginjala. Kakor nepremagljiva mejna straža proti prekanljivim Lahom stoje v lepi vrsti silni vrhovi v svojih ledenih oklepih. Levo krilo zaslanja Piz Cambrena (3607 *m*), ki se dviga iz širnega Cambrenskega lednika, središče tvorijo Piz Palü (3912 *m*), Piz Zupo (3999 *m*), Crastagüzza (3872 *m*) in Piz Glüschant (3528 *m*), zahodno krilo pa tvorita Piza Tremoggia (3452 *m*) in Fora (3370 *m*). Pred to vojno vrsto pa stoji Piz Bernina (4052 *m*) in njegovi pribočniki Piz Roseg (3927 *m*), Pizo Bianco (3998 *m*) in Piz Morteratsch (3754 *m*). Pogled na te vrhove in na velikanske lednike v njih znožju je zares čaroben. Dasi Piz Bernina svoje sosede prekaša komaj za kakih šestdeset metrov, ga takoj lahko spoznaš že po njegovi smeli obliki. In vendar ob ugodnih vremenskih razmerah ni niti posebno naporen, niti nevaren. Jaz sem sicer šel v Engadin s trdnim namenom, da se povzpnem nanj, toda ta sklep je ostal že v Paznaunu. V Galtüru sta mi namreč rekla dva hribolazca, da ni vredno plačevati visoke vodniške takse za tako goro, kakor je Piz Bernina.

»Navadno zahtevajo,« sta mi pravila, »dva vodnika, vendar vas tudi eden pelje. Sicer vas pa vkljub temu stane do 100 fr. Taksa je 70 fr., poleg tega pa prav lahko porabite zase in za vodnika še 30 fr. Toliko pa Bernina ni vreden, kajti posebnih težav ni med potjo, razgled imate pa s Piz Languarda še lepši. Ako dobite še kakega tovariša, lahko gresta kar brez vodnika na Bernino. Toda sami pa ne hodite gor!«

Tako sta mi ta dva moža vzela vse poželenje po tako dragem Pizu. Ako bi bila pot gori silno težavna in nevarna, bi bil že

»špogal« tistih pet napoleondorov; ker pa ni posebnih nevarnosti, se pa res ni izplačalo.

Ko sem tako pregledoval razne Pize, mi je obviselo oko na Morteratschu. Razpoke na njegovem ledenem oklepu so tako velike, da sem jih celo s prostim očesom kaj dobro videl. Takoj pogledam v »vodnika«, kaj je s tem Pizem. Tu sem bral, da se gre nanj od Tschierske kočice do Terasa, potem čez Mali Tschierski lednik in po strmem sneženem plazu na vrh. Vodnik zahteva 35 fr. Takoj sem sklenil, da zlezem gori, in sicer kar sam, ali pa se celo ponudim komu za vodnika, ako dobim kakega takega osla, da bi me najel. Ko sem storil ta sklep, sem se tako umiril, da sem začel še druge gore ogledovati. Seveda naštetih jih ni mogoče, kajti razgled je bil vprav neizmeren. Posebno čez južno-zahodno Švico in v Italijo se je kaj lepo videlo. Samo na severu je bilo bolj megleno.

Ni čudno torej, da priroma na Languard ob lepem vremenu na en dan do 300 ljudi, deloma peš, deloma jež. Zato so postavili prav pod vrh gostilno. Tudi jaz sem se nameraval v njej ogreti s kako gorko pijačo, posebno ker nisem ničesar s seboj imel, toda ostalo je pri namenu. Bajta je bila še trdo zaprta, tista stvar pa, ki v njej izvršuje svoj človekoljubni obrt, je najbrže šele lezla iz postelje v lepi hiši na Languardski planini.

Polagoma me je tudi začelo prav pošteno zebsti, ker je pihal precej mrzel veter. Plašč bi mi bil prav dobro služil, toda pustil sem ga previdno v hotelu. Ogledam se torej še enkrat okrog in jo pobrišem navzdol. Kar naenkrat sem bil na oslovski postaji. Tu sem že srečal prve turiste.

»Kakšen je razgled na Piz Languardu?« me vprašajo.

»Krasen«, odgovorim. »Posebno Bernina se vidi lepo. Samo proti severu je malo megleno.« Bila me je sama vljudnost. Kar ves razgled sem jim popisal.

Za prvim ovinkom zagledam kar celo vrsto turistov, ki so ezli navzgor v malih presledkih. Več izmed njih jih je jezdilo na oslih in mulah.

»Kakšen razgled je na Piz Languardu?« so me popraševali vsak posebej.

»Krasno«, jim odgovarjam, »samo na severu je megleno«.

Tako sem moral najmanj tridesetkrat odgovoriti; novi vpraševalci so pa kar lezli iz tál. Da je megla na severu, jim že dolgo časa nisem več pravil. Vsakega sem se hitro iznebil z besedami: »O, krasen je razgled, silno lep«. Toda vpraševanja še vedno ni bilo konec. Dolga vrsta turistov se je vila od gozda sem po zeleni

planini kakor kača. Vsem sem že od daleč bral na obrazih vprašanje: »Kakšen je razgled na Piz Languardu?« Naposled se mi je zdelo, da me celo osli tako gledajo, kakor da bi me hoteli vprašati, kakšen je razgled na Piz Languardu. Zato sem jo udrl kar naravnost navzdol po zeleni strmini.

Tu zaslišim nad seboj ženski klic, ki ga je spremljal moški bas. Sam ne vem, čemu sem se ozrl. Toda, kaj hočem, ozrl sem se, in to je bila moja nesreča. Na poti je stal osel, na njem je nekaj sedelo, mlad fantič ga je pa držal za uzdo. Vsi trije so mi migali na vso moč, naj pridem gori: tisto, ki je sedelo na oslu, in fantič z rokami, osel pa z repom in ušesi. Gotovo se jim je pripetila kaka nesreča in prosijo pomoči, si mislim ter zlezem v svoji človekoljubni postrežljivosti nazaj na pot. Tu pogledam bolj natanko tisto stvar, ki je sedela na oslu, in vidim droben obrazek gledati iz celega kupa raznih ogrinjač. Na tem obrazku so se odprla usta, iz njih je pa prišla neka tuja govorica, v kateri sem razločil samo besedo »Piz Languard«.

Postalo mi je kar vroče. »Pa vendar ne, da bi me bila ta stvarca zato gori spravila, da bi me vprašala...«

V teh mislih me je zmotil naenkrat tisti smrkavec, ki je osla držal, ter rekel v svoji švicarski nemščini: »Gospica bi rada vedela, kakšen razgled je na Piz Languardu«.

Pri teh besedah je pobalin skremžil obraz v širok posmeh. Meni se je pa zdelo, da se mi roga tudi tisto, ki je sedelo na oslu, osel sam in sploh vse, kar sem videl, da, celo Piz Languard. Izprva me je pograbila taka jeza, da bi najraje zgrabil osla, tisto, kar je sedelo na oslu, in poganjača ter zalučal vse troje po bregu, ako bi le mogel in smel. Tako sem pa le jezno pogledal in zakričal: »Gori bodete že videli, kakšen je«. Potem sem se pa obrnil in zdirjal na vso moč navzdol, kakor bi mi bile erinije za petami. Skočil sem čez potok Languard in divjal kar naravnost po gozdu navzdol čez drn in strn, da bi nikogar več ne srečal, ki bi me vprašal za »razgled«. Toda še vedno mi je udarjalo na uho: »Kakšen je razgled na Piz Languardu?« Tako so me popraševali vitki macesni, popraševalo kamenje, ki se mi je valilo pod nogami, popraševale veje, ki so mi udarjale v obraz. Oddahnil sem se šele, ko sem prisopihal v hotel. Tiho kakor tat stopim v obednico in pogledam s strahom po navzočih, če nima morda kdo zavratnih namenov, da bi me vprašal, kakšen razgled je na Piz Languardu. Toda videti so bile kaj poštene duše. Nekoliko pomirjen, sedem in jem, kakor more jesti le človek, ki je šel ob dveh popolnoči tešč od doma in čez šest ur pridiral nazaj še vedno

tešč, potem ko je najmanj šestdesetkrat povedal, kakšen je razgled na Piz Languardu.

Po zajtrku urno naložim nahrbtnik, vzamem cepin in jo odkurim. Tu me prestreže v veži debeluhast možicelj ter mi reče: »Vrtar mi je pravil, da ste ravnokar prišli s Piz Languarda. Prosim, povejte mi, kakšen je razgled na Piz Languardu?«

Temu pa nisem več odgovarjal, samo divje sem ga pogledal in izginil iz hotela. Tako sem jo mahal, da sem prišel kar naenkrat čez most in skozi park na pešpot, ki vodi v Roseško dolino.

(Dalje prih.)

KANIN (2592 m).

DR. H. TUMA.

Da, hōra ma Tjaninova,
z dalōčneha jo vidiva;
nu, koj mi se pārbliživa,
to mi parjā (se mi zdi) jo ves taknōt.

(Rezijanska narodna.)

Ena najzanimivejših dolin v zemljepisnem in narodoznanskem oziru je Rezijanska dolina. Odprta je proti zahodu v dolino Bele (Fella), zaprta proti jugu in Furlaniji po dolgi verigi od 1800 do 1900 m visokih prednjih planin, proti severu po iztegnjenem hrbtu Sarta (2324 m) donad Ždrinice (1752 m), proti zahodu pa po visoki masivni Kaninski skupini. In vendar se slovenski turisti ne brigajo skoraj prav nič za ta najzahodnejši in najbolj zapuščeni del slovenskega ozemlja. Docela je opravičeno očitjanje znanega češkega turista Dvorskega: »Jest proto litovati, že slovanská turistika Rezji dosud zanedbává. Slovinci sami, jsouce stišněni, nestarají se valně o své zahranični soukmenovce, a Čech sem přijde zřídka kdy. A přece každou návštěvou slovanského turisty vzrůstaló by sebevědomí Rezjanů!« (Alpský Věstník, VI, 39.)

Značilno je, da je napisal najlepšo razpravo o Reziji in Rezijanih v »Slavjanskem Zborniku« (III. zvezek) že leta 1876. ruski učenjak J. Baudouin de Courtenay. Tudi razprava italijanskega učenjaka Giovannija Marinellija je dokaj stvarna. Žal, da se še ni lotil noben Slovenec, da bi zbral vse gradivo, ki je izšlo glede Rezije dosedaj v raznih monografijah.

Še bolj nego učenjaki zanemarjajo lepo Rezijansko dolino in eden najskrajnejših vrhov Julskih planin, Kanin, slovenski turisti.

Le redkokdaj ga obiše kdo iz sosednjih slovenskih krajev in v turističnem oziru so še največ storili zanj češki turisti naše praške podružnice. Res je pristop na Kaninsko skupino jako oddaljen, ne velja pa ta izgovor za turista, ki količkaj sistematično goji planinstvo, ker je ta skupina v družbi s kupino Poliško (Montaž) in Viško ali Višensko. Sicer je najlepši pristop do Kaninskega vrha od strani pontebške železnice s postaje Chiusaforte. Od te postaje drži do planinskega prenočišča na Neveji krasna, zložna, 16 km dolga pot, torej ne mnogo daljša nego pot skozi dolino Vrata ter bližja nego skozi Krmo in Voje na Triglav. Tura od postaje Resiutta na pontebški železnici skozi Rezijo od južne strani na Kanin in po severni strani čez kaninski lednik skozi Rekljansko dolino (Roccolana) do Chiusaforte spada, če ne med najlepše, gotovo pa med najzanimivejše ture v Julskih planinah sploh. Kanin ima v teh planinah edino pristopen lednik, ki vabi lepo število za prirodno krasoto dovzetnih nemških turistov od rabeljske in pontebške strani.

Krasno jesensko vreme je tudi mene izvabilo z vso silo na pot. Z opoldanskim vlakom sem došel v Resiutto, razpoloženo v sovodju Rezije in Bele. (Beseda Fella je očitvidno slovanska Bela, ki pa se je izgubila že ob izviru v Zajezeru.)

Ime Rezija je nastalo po mnenju profesorja Marinellija iz »Rečina«, t. j. Velika reka. Rezija se imenuje tudi Velika voda. Č prehaja v furlanskem narečju mnogokrat v s, ki se mehko izgovarja, in tako je postalo v izgovoru iz Rečina Rezija. Italijanski Slovenci pa se imenujejo med seboj Šentpetrci in Bjeljanje, to je prebivalci Rezije imenujejo Slovence, ki prebivajo na južnih obronkih Julskih prednjih planin, Šentpetrce, le-ti pa prebivalce Rezije po potoku Bjeljane, dokaz, da je bilo »Rečini« pravo ime Bjela. Ob izviru je to ime še ohranjeno.

Rezijani govore svoje posebno narečje, ki je izprva avstrijskemu Slovcu skoraj nerazumljivo. Po nekoliko dneh pa se uho privadi, posebno če poznaš nekoliko furlanščino. Najbolj ovira razumevanje izgovor vokalov. $U = \ddot{u}$, $o = \ddot{o}$, $e = eo = \ddot{o}$; n. pr. püsti gözd. $\ddot{U}$ pa se ne izgovarja morda po ribniško, ampak zamolklo, le malo različno od enako zamolklega $\ddot{o}$. Gora n. pr. izgovarjajo hōra, Kaninu pravijo Rezijani »Hōra Tjaninova« (tj = hrvaški č).

Rezijani se dobro zavedajo svoje narodnosti, in kadar so med seboj, govore le po domače ter so veseli, ako govoriš z njimi slovenski. Resiutta sama je docela furlanska. Kolikor daleč segajo listine, je bila Resiutta vedno furlanska, torej naselbina.

Pozna se to tudi po vedenju prebivalstva, ki kaže na prvi pogled, da je gospodujoče pleme. Le bližnja vas Povizi pri Resiutti utegne biti poslovenjena, vsaj ako se sodi po imenu »Pobiči«. Od te vasi, od juga sem, teče potok Resártico, nad katerim je planina Slips, t. j. slovensko ime Žlebe v furlanskem pluralu žlebis, omeščano in okrajšano »slips«.

Turisti so precej dobro preskrbljeni v Resiutti v krčmi »Albergo del popolo«, kjer se tudi dobi voz do glavnega kraja Rezijske, Ravenca = Ravnica, kakih 9 km daleč. Plača se za enovprežen voz 3 do 4 lire.

Dobra vozna cesta se takoj za Resiutto (316 m) dvigne. Na desni teče potok Rezijska, na levi pa stoji z borom obrasli hrib Stovljica (822 m), pod katerim leži prvo slovensko selo Rušče = Ruschis. Nasproti Stovljici se dviga na jug »Špic« (1201 m), ki je zadnji vrh grebena, ki se spušča od gore Lavre = Lavera (1908 m) doli. Ob 5. km od Resiutte je na levi malo selo »Tam pod klancem«.

V rezijanskem narečju sta karakteristični besedi »tam« in »tu«, ki imata skoraj značaj nemškega členska. Tako imenujejo Rezijski vas Resiutto »Tam v Bjeli«, vas San Giorgio »Tu v Bjeli«. Tako: Tanakolec, Tanapoložiščih, Tanatimeji, Tovtejame itd.

Na desni strani se vidi Dolenji in Gorenji Laz. 6 do 7 km od Resiutte je večja, že imenovana vas San Giorgio = Tuvbjelč (424 m), na desni pri izlivu potoka Barmana pa vas Njiva (460 m). Ob 9. km, skoraj sredi doline, je glavni kraj Rezijske Pri Fari ali Ravenca = Ravnica, prato di Resia. Tu je sedež županstva in župnika. Cela Rezijska dolina tvori namreč eno samo občino in eno samo župnijo. Župnija bi morala imeti tri duhovnike, ali ker ni domačinov, sta že več let le po dva. Propovedujeta po rezijansko. Vsa občina je razdeljena v štiri podobčine, to so Njiva, Osojane, Subica in Tuvbjele. Vseh prebivalcev je okoli 4000. Leta 1862. jih je bilo 3170, leta 1872. 3275. Število prebivalstva raste polagoma. Moški so čez poletje večinoma z doma. Po Slovenskem so znani rezijanski steklarji, kotlarji, zidarji in krošnjari. Zgodaj spomladi zapuste rodni kraj, gredo za delom ter se vrnejo proti jeseni ali zimi. Največja vas so Osojane = Osseaco na levem bregu Rezijske, četrte ure od Ravnice. V Osojanah je najbolj ohranjen rezijanski značaj. Zato se tudi opeva v narodni pesmi:

Na lipa (lepa) ma (moja) Osojska vas,
ka to je takoj na (ena) cita (mesto).

Kar turist zapazi, ko gre skozi Ravnico, je prostoren trg, okoli katerega stoje visoka, solidno zidana poslopja, same krčme.

Po sebi se razume, da morajo biti v Italiji vsi napisi edinole italijanski, kakor je uradni jezik izključno italijanski in tako tudi šole. Ako se Rezijani kljub temu niso poitalijanili, je temu vzrok po eni strani dobro razviti plemenski čut, po drugi strani pa nemarnost vlade italijanske, ki do zadnjega časa za šole sploh ni skrbel. Poleg tega je zima precej huda, tako da otroci iz raztresenih sel ne morejo pohajati šole. Zato je pa tudi velika večina prebivalstva še nepismena, ženske niti ne govore po italijansko.

Od Ravnice naprej mine vozna pot ter drži dalje dobro izhojena steza na desnem bregu Rezije pod Martinim Lazom in nad Zamlinom. Na levi strani poti se dviga nad Ravnico Tolsti vrh (1180 m), nad Zamlinom Lomniški vrh (1186 m). Približno uro hoda od Ravnice je večja vas Stolbica ali, kakor izgovarjajo Rezijani, Subica. Pod Stolbico (574 m) se izteka v Rezijo hudournik Lomnik. Od Stolbice dalje je pot vedno bolj raztrgana in drži najprej globoko doli v strugo Rezije, potem čez brv tik levega brega komaj znatno, zavije zopet čez potok in strmo gori po borovem gozdu na selo Sartna ravan. Večino rezijanskih gozdov tvori bor, kolikor toliko redno zasajen, tako da je vidna izpod drevja zelena ruša in resje. Od Sartne ravni naprej drži pot po dehtečem borovem gozdu zopet doli v strugo Rezije ali, kakor se tukaj imenuje, Belega potoka. Struga je malo pod potjo ozka, med visečimi skalami, pravcato korito. Odtod ime vasi. Iz struge gori se vidi prijazna cerkvice zadnje vasi Korit (641 m). Od Korit se dviga dolina Belega potoka vedno strmeje do doline v Kotu, katero zapira Skutnik (1721 m), na avstrijski meji. Od Skutnika na desno v loku proti jugu in zahodu se vrste: Kozje brdo, Na báneri (zastavi), Razoha, Senovik (1602 m) (Senovik je na starem avstrijskem vojaškem zemljevidu spačen v Suovit, na novem v Sonnovich), Kila, Nizka glava ali kratko Nizka. Od Skutnika v loku proti severu in zahodu pa stoje prelaz Varda (t. j. italijanski guardia; tam je bila svoj čas mejna stražnica. Na italijanskem in starem avstrijskem zemljevidu je napačno kotirana Varda z 1721 m, ker ima to višino vrh Skutnik in je Varda, kakor rečeno, le prelaz na levi strani pod Skutnikom. Še bolj napačno pa je kotirana Quarda na novem vojaškem zemljevidu kot Baba grande 2161 m), lepa glava Male Babe (1978 m); ta kota je v novem zemljevidu prenizka in predaleč na Avstrijsko), še lepša Velike Babe (2161 m), vrh Žlebe (2336 m), Laška planja (2459 m) in Mali Kanin (2572 m), Dolina pod imenovanimi vrhovi je polna planin*) (casera) in staj

*) Planina na Goriškem in Rezijanskem nikjer ne pomeni gore, ampak le pašnik.

(stavoli). Vsak boljši posestnik ima više v dolini svoje staje, to je zidanice, kjer prebiva od spomladi do jeseni večji del družine. Okoli staj so manjše njive, nekoliko sadnega drevja in travniki. Mlečno živino gonijo Rezijani čez poletje v staje, planine pa najame navadno kak podjetnik in plačuje posestniku krav ali v gotovini ali pa v blagu, siru, dobiček iz podjetja pa je njegov. Ker ima skoraj vsak boljši posestnik v Reziji svoje staje, najemajo planine podjetniki od drugod, iz Karnije in Furlanije. Tako so bili lani na zadnji najvišji planini, imenovani »Kot«, podjetniki trdi Italijani. Pod Malim Kaninom najviše leži Kaninska planina (1443 m) nad vasjo Koriti, pod Laško planjo pa leže najviše staje Brdske (1241 m).

V vasi Koritih me je čakal vodnik Giovanni Modotto, vulgo »Rep«. Večina Rezijanov ima italijanske priimke in tudi krstna imena rabijo navadno italijanska. Po italijanskih priimkih in tudi po izgovarjanju, ako primerjamo slovensko obmejno narečje in furlansko, sklepamo, da je nastalo rezijansko pleme in narečje s tem, da je slovensko pleme poslovenilo karnijolske moške priseljence. To velja tudi za sosednjo Rekljansko in Dunjsko dolino (Val di Dogna), kjer je pa nasprotno številnejši moški karnijolski priseljenec polatinil maloštevilna domača sela. Tudi v Rekljanici in v Dunji skoraj nikjer ni slovenskih priimkov, dasi imajo večja sela še dobro ohranjena slovanska imena, kakor največja vas v Rekljanici »Potok«. Ostali so pa tudi kakor v Reziji hišni priimki, tako n. pr. Mosé Mareon, vulgo »Žmavc« = Smauz v Saletto-Roccolanu, Maria Medeon, vulgo »na Mea Snut« (na meji) v Sotto Medeoni-Roccolanu itd.

Rezijani imenujejo hlivac = hlevac, mužac = možic. Iz tega bi se dalo sklepati, da so se v Rezijo priselili v srednjem veku tudi pastirji s Hrvatskega. Saj je zgodovinsko dokazano, da so naselili Kras nad Trstom (vasi Trebče, Bane, Orlek) hrvatski ovčarji. Deloma hrvatski izgovor in plemenski značaj kažejo tudi Slovenci v okraju Tarčentskem na južnih bregovih pod Rezijanskimi Alpami.

Z vodnikom, ki je dober Rezijan in govori poleg tega čisto slovenski, sva odrinila 20. septembra ob petih popoldne iz Korit po stezi na desnem bregu Bele do staj v »Bezi«. Pod temi stajami se stekajo trije hudourniki: Dolje (Rio Dul), Veliki potok izpod Vel. Babe in Bjela izpod Skutnika. V lastni staji se je založil Rep s provijantom: s culico sirkove moke in koščkom slanine. Mrmral je, da ni bilo »bab« doma, da bi mu bile pripravile kaj boljšega, a čakati nama ni bilo, ker je solnce že lezlo za gore.

V Brda sva dospela ob poldnevih. Nad Rezijo je legel že večerni mrak, ko sva stopila v snažno stajo družine Klementove

Prijazno sta naju sprejeli 16 letna Paskva in 21 letna Giovanna, obe trdi, nepismeni Rezijanki kljub italijanskemu nazivanju. Kar iznenadi človeka, ko stopi v stajo. Ognjišče je sicer na tleh kakor v naših planinskih kočah, a pokazal bi rad našim planinarjem snažnost in red v staji. Bakreni kotlički se kar leskečejo, skodelice in kuhinjska posoda vse svetlo otrto, postavljeno v redu po policah, dekleti obe snažno oblečeni, vljudni in postrežljivi. Skuhali sta nama konservo in polento. Nista se mogli prečuditi, da se guljaš kuha v zaprti škatli in kako se ta odpre. Kar pozabili sta, da je bil kvatrni petek! Vrh staje je senik, poln svežega, dehtečega gorskega sena. Spredaj pri vratih sta napravili ležišča: meni posteljo na senu (rjuhi iz domačega debelega platna, lepo oprani, in odeja), Repu in sebi prosto ležišče v senu. Dobro se je spalo!

Zjutraj ob petih bi morala odriniti. No, bilo je že šest in poln svit, ko sva se poslovila od gostoljubnih planinaric.

Pot vede čez travnik naravnost gori od staje, potem na levo v bukov gozd »Kopico«. Iz gozda se krene po pastirski stezi na levo napošev navzgor po gorskih pašnikih. Na levo ob stezi čez skalnato plat curlja zadnja pitna voda. Steza se skoro izgubi. Smer poti je proti robu Dola (Rio Dul). Prišedši na prvi rob, je jel vodnik kričati in valiti kamenje v prepad Dola. Njegov sin je bil šel namreč prejšnji dan na lov divjih koz pod Kanin in dogovorila sta se, da mu bo oče medpotoma priganjal divjačino ob robu Laške planje.

Lov je v Italiji prost vsakemu, kdor plača za licenco 15 lir na leto. Raditega je vobče divjačina v italijanskih planinah precej iztrebljena ter italijanski lovci radi uhajajo čez avstrijsko mejo. Lovci in tihotapci so zato tudi najboljši poznavalci najdrznejših gorskih prehodov. Rep mi je pravil, da rezijanski tihotapci, izogibajoč se stezá, nosijo do 30 kg težke tovore prav po robu vrha Žlebov in Laške planje ter brez poti nizdoli, in to celo žene.

Lezla sva izlahka po dobri ruši ob robu Dola gori, potem zavila na desno v bolj skalnato rebro, ki vede na zahodni greben Laške planje. Rep je hotel med Laško planjo na desno, Črni vogel na levo, doli pod Kanin. Ta prehod se imenuje »Čez Dol«, oni med Črnim voglom in Malim Kaninom pa »Čez Mali Dol«.

Laška planja in Kanin sta blestela v jutranjem solncu. Mikalo me je naravnost na vrh Kanina po vidno najbližji poti. No, hotel sem se prepričati o pravih imenih vrhov, zato sem se odločil, da greva z Repom na vrh Laške planje. Ta ima na avstrijskem zemljevidu koto 2459 m ter sedaj pravo ime, prej napačno Baba grande = Monte Slebe. Južno od nje je zaznamovan M. Slebe,

prav vrh Žlebe, — Kamen z 2336 m in še južneje Baba grande, prav Velika Baba, 2161 m. Najlepše pregledna je cela vrsta gorovja od rezijanske strani v loku okoli Belega potoka in z Laške planje. Vrhovi so drug za drugim lepo nanizani: Skutnik 1721 m, prelaz Varda, Mala Baba 1978 m, prelaz z Žlebov, Velika Baba 2161 m (oblika Male in Velike Babe je taka, kakršna je navadna »Babi« povesod po Slovenskem), vrh Žlebe (2336 m), Laška planja (2459 m), Črni vogel (na avstrijskem zemljevidu nekotiran, po Marinelliju 2431 m), po rezijansko »Ukroni vrh«, t. j. utrgani, Mali Kanin (2572 m), neimenovan vrh, Vel. Kanin (2592 m). (Konec prih.)

DRUŠTVENE VESTI.

Slovenskega planinskega društva redni občni zbor bo v soboto, dne 25. aprila t. l. ob 8. uri zvečer v restavraciji »Narodnega doma« v Ljubljani s sledečim sporedom: 1. Pozdrav načelnika. 2. Poročila: a) tajnika, b) blagajnika, c) računskih preglednikov. 3. Predlog glede prevzeta Kamniške kočje v oskrbovanje osrednjega društva. 4. Volitev novega odbora in računskih preglednikov. 5. Odboru priglašeni predlogi. 6. Raznoterosti.

Umrl je dne 16. t. m. naš dolgoletni član g. Fran Kolmann, trgovec, predsednik Mestne hranilnice ljubljanske, podpredsednik trgovske in obrtniške zbornice i. t. d. Kadar se je društvo obrnilo do njega, je vselej rad kaj podaril v naše namene. Blag mu spomin!

Novi člani. Osrednjega društva: Pavlin Ah., stud. iur. Pogačnik Fran, kontorist. Tonejc Anton, kavarnar. Pichler Avgust, dež. računski praktikant. Mencinger Anton, trgovec. Bezjak, Fran trgovski sodnik. Kraševic Fran, stavec. Cerkl Josip dr., c. kr. profesor. (Vsi v Ljubljani.) Zdolšek Anton, c. kr. sodni pristav. Cilenšek Josip, odvetniški uradnik. Rusjan Josip, stavbenik in posestnik. Demšar Gregor, c. kr. notar. Šeber Makso, tiskar in posestnik. (Vsi v Postojni.) — Kamniške podružnice: Stare Vladimir, stud. teh. na Kolovcu. Slokar Andrej. Jezernik Josip. (Oba v Domžalah.) — Kranjskogorske podružnice: Prevc Jožef, c. kr. sodni pristav v Kranjski gori. Pezdarnik Kristina. Baštolc Jožef, pekovski mojster. Mrak Janez, posestnik in mizar. Judež Jožef, c. kr. orožniški stražmojster. Zima Gregor, posestnik. (Vsi v Mojstrani.) Razinger Mirko, gostilničar v Podkorenu. Jakelj Juri, posestnik v Kranjski gori. Kranjc Alojzij, železniški mojster v Ratečah. Hudovernik Ivan, posestnik na Dovjem. — Podravske podružnice: Prus Anton dr., odvetniški kandidat v Mariboru. — Posavske podružnice: Cepuder Vladimir, kaplan v Rajhenburgu. Ilešič J., železniški uradnik v Sevnici. — Šaleške podružnice: Lampret Josip, mizarški tovarnar v Šoštanj. — Tržaške podružnice: Traven Viktor, poštni uradnik. Rabič Ivan, poštni uradnik. Macarotti Leo, železniški mojster. Rebec Alojzij, gostilničar in posestnik. Salmič Vekoslav. (Vsi v Divači.)

Darila. Osrednjemu društvu: Kmetska posojilnica v Ljubljani K 100, neimenovan v Radečah pri Zidanem mostu K 4, Glavna posojilnica v Ljubljani K 50, gospa J. Hanuševa več čeških in nemških knjig za knjižnice v planinskih kočah. Srčna hvala!

Šaleške podružnice v Šoštanju III. redni občni zbor se je vršil dne 14. marca v hotelu »Avstriji« v Šoštanju. Po pozdravu načelnikom je poročal tajnik o podružničnem delovanju v preteklem letu. Podružnično gibanje je bilo precej živahno. Podružnica je priredila šest izletov, katerih so se udeležili tudi letoviščarji, zlasti na Sv. Uršulo, goro Oljko, Kozjak in Veliko Kopo. Obnovila je stare markacije in na novo markirala turo: Šmartno pri Slovenjgradcu — Velika Kopa (dva pota). Na Veliki Kopi, na Kozjaku in na gori Oljki je postavila kašipote. Da bi se podružnica gmotno okrepila, so priredili nje člani dne 8. februarja t. l. na čitalniškem odru v Šoštanju opereto: »Čevljar baron«, ki je sijajno uspela ter donesla čistega prebitka 128 K 78 h. Na občno zahtevo se je predstava ponovila in čisti dohodek 41 K 18 h razdelil med družbo sv. Cirila in Metoda in ljudsko knjižnico v Šoštanju. — Iz poročila blagajnikovega je posneti, da je imela podružnica 419 K 12 h dohodkov in 81 K 04 h, torej 338 K 08 h prebitka. — V novi odbor so bili izvoljeni gg.: Ivan Koropec, Maks Hočevar, Vlado Vošnjak in Ivan Lukman. — Nasvetovalo se je, naj podružnica priredi še kako predstavo, marljivo prireja izlete ter skoro postavi kočjo na Pohorju. Izrazila se je med drugim tudi želja, da bi člani predavali o svojih turah v naše planine ter tako budili zanimanje za planinstvo.

Poziv! Soška podružnica Slov. planin. društva je sklenila sezidati na Krnu planinsko kočjo v spomin našega ljubljenca, pesnika S. Gregorčiča. Vrh sivega Krna naj stoji ponosen spomenik našemu slavnemu sinu planin! Iz kočje bo videl planinec ves pesnikov planinski raj in še velik del ljubljene slovenske domovine. Nazaj grede ne bo zamudil obiskati pesnikove rojstne hiše na Vrsnem in njegovega groba pri Sv. Lovrencu.

Mili rojaki! Ideja o zgradbi S. Gregorčičeve kočje so mora uresničiti, naš pesnik mora dobiti ta poleg nagrobnega najprimernejši spomenik, ki bo pospeševal med Slovenci in tujci zanimanje za Gregorčičev raj, za krasne naše planine, katere je on tako iskreno ljubil. Zato se obračamo do vsakega rojaka z iskreno prošnjo: prispevajmo vsak po svoji moči, da bo na sivem Krnu čimprej stala S. Gregorčičeva kočja!

Odbor Soške podružnice:

Predsednik: Dr. Gruntar.

Tajnik: Ant. Kutin.

Nove razglednice. Gospod Fran Pavlin, fotograf na Jesenicah, je založil nove razglednice o naših gorskih skupinah. Posebej je omeniti tri: pogled na Boh. Bistrico in Triglavsko pogorje, pogled z Vodnikovega razgleda (s Koprivnika) na Bohinjsko pogorje in razgled s Triglava proti severu in zahodu. Povsod so prav jasno očrtani naši gorski velikani in vsi važnejši vrhovi so zaznamovani po imenih in visočini. Nove razglednice bodo torej dobro služile za spoznavanje naših gora. Izdelek je jako ličen. Dobivajo se pri gospodu Franu Pavlinu, fotografu na Jesenicah.

KNJIŽEVNE NOVOSTI.

Skupina Razorska. Prispevek h geomorfologiji Julskih Alp. Spisal Juri Čermák. Načrti v besedilu in 16 slik v prilogi. 52 strani.

Knjižnica češkega zemljepisnega društva in Pragi je izdala pod gorenjim naslovom kratek, a temeljit in vseskozi zanimiv geomorfološki opis skoraj da najlepšega dela naših Alp. Pisatelj je pač znan veleturist, član »Zelene rote« naše Češke podružnice, ki je v teku zadnjih let preplezal in prehodil

gorenjske vrhove in grebene, krnice in doline malone do zadnjega kotička. Turistika pa mu ni bila samo zabava in razvedrilo, temveč vir spoznavanja in proučevanja sestave ter razvoja gorá in gorskih oblik, skladov in vseh drugih pojavov gorske prirode. Uspehe tega dozdevno neproduktivnega turistiškega dela nam podaja v drobni, a glede snovi mnogoobsežni knjižici, ki ima namen, navajati češke turiste ne le k pohajanju po naših slovenskih planinah, temveč tudi k razmotrivanju vseh naravnih pojavov, ki jih sicer oko navadnega turista ne vidi in ne opazi. Vrste se pred nami Savska dolina, Martulek, Pišnica, Trenta, Vrata v znanstvenem, a vsakomur umljivem opisovanju, vrhovi: Prisojnik, Mali Razor in aristokratski sosed njegov Razor, Križ, Pihavec, Sovatna, Stenar, Gamsivec, Rogica, Škrlatica, Dovški križ, Široka peč, Ponca in Špik vstajajo pred našimi očmi v plastičnih orisih, in da je relief popoln, opisane so še druga za drugo krnice in podi: od Suhe Pišnice, Mlinarice in veličastnih Kriških podov do Hrušice, Zadnjega in Malega Dolka, Dovških podov, Velike Dnine in Martulka. Vplivanje snega in vode na raznovrstnost in izrazitost gorskih oblik, kotov, prodišč in naplavov zaokrožuje imenitni ta spis, ki ga smemo z vso pravico imenovati krasen plod češkega telesnega in duševnega dela v naši domovini. Šematični, v merilu 1:112.500 sestavljeni načrt Razorske skupine jako olajšuje čitatelju, da more z uspehom spremljati pisatelja od strani do strani, tem bolj, ker mu pomaga pri tem še množina narisov o gorskih profilih (Martulka, Savske doline pri Belem potoku, Pišnice, kota »Za okom«, grebena med Pišnico in Vratu, Zadnjega Dolka) in 16 vzorno točnih slik, posnetih po fotografijah. Med temi je omeniti predvsem: pogled z Dovških podov na Triglav, Martulek, Škrlatico, vrh Razora, pogled s sedla na Robu proti Triglavu in Prisojnikovo okno. Dve in pol strani obsegajoči pregled znanstvenih, iz večine nemških virov svedoči o izredni marljivosti gospoda J. Čermáka, ki je poleg številnih dni in noči, prežitih v gorskih samotah, posvetil še doma med štirimi stenami svoje duševne sile lepemu smotru: pozitivnemu delu za Slovanstvo tudi na turistiškem polju.

S tem vrsticami sem hotel le opozoriti domače turiste na ta izborni spis, ki zasluži, da ga nosi v svojem nahrbtniku s seboj, kdor poleti v Razorsko skupino z namenom, da se pouči o sestavi slovenskih gorá in spozna natančneje svojo domovino tudi v krajih, ki jih ne dosega kultura. In če se noben domači geolog ne bo lotil izvirnega dela, tudi ne bo kazalo drugega, kakor da se ta spis prevede in da ga priobči naše društvo. Tudi v to poljudnoznanstveno smer treba navesti našo turistiko. Pisatelju pa, ki s takimi vezmi spaja slovensko turistiko s češko, krepak planinski na zdar k nadaljnjemu vzajemnemu delu! Dr. A. Švigelj.

Promet in gostilna. Tako se zove uradno glasilo »Deželne zveze za tujski promet v Ljubljani«. Novemu listu, katerega prva številka je izšla ta mesec, je namen, pospeševati tujski promet z vsemi sredstvi, zlasti z modernim gostilničarstvom ter s probujo in vzgojo slovenskega naroda v gospodarskem oziru. Najzanimivejši članek v prvi številki je »Železnica na vrh Triglava« izpod peresa inž. Planinskega in dr. Steinerja, ki sta tudi izdelala načrt za to železnico. Razprava je bila prvotno namenjena že »Pl. Vestnik«, a odbor naš jo je prepustil »Deželni zvezi za tujski promet«. Novi list je mesečnik ter stane 5 K na leto. Uredništvo in upravništvo se nahajata v pisarni »Dež. zveze za tujski promet« v hotelu Lloyd v Ljubljani.